

Ολοκληρωμένη Οικονομική και Εμπορική Συμφωνία Ε.Ε.-Καναδά (CETA)

Ιστορικό Διαπραγματεύσεων

- Οι διαπραγματεύσεις για την σύναψη της CETA μεταξύ ΕΕ και Καναδά, ξεκίνησαν τον Απρίλιο του 2009. Πραγματοποιήθηκαν 9 γύροι διαπραγματεύσεων, μέχρι τον Οκτώβριο του 2011. Μέχρι τη στιγμή εκείνη είχε επιτευχθεί συμφωνία στο 90% των θεμάτων.
- Στις 18/10/2013 συμφωνήθηκε η ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων με πολιτική παρέμβαση (political breakthrough). Με την απόφαση αυτή αποδέχτηκαν το ουσιώδες μέρος της Συμφωνίας και άφησαν τη ρύθμιση των τεχνικών εκκρεμοτήτων για το 2014.
- Τον Αύγουστο του 2014 η Επιτροπή διένειμε στα κράτη μέλη το τελικό ενοποιημένο κείμενο της Συμφωνίας και στις 26/9/2014 επισφράγισε τη λήξη των διαπραγματεύσεων, χωρίς ωστόσο να μονογραφηθεί η Συμφωνία. Στις 29/2/2016 ανακοινώθηκε η ολοκλήρωση της νομικής επεξεργασίας του κειμένου της CETA στην αγγλική γλώσσα.
- Στο Άτυπο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων για θέματα Εμπορίου που πραγματοποιήθηκε στη Μπρατισλάβα (23/9/16) συμφωνήθηκαν μια σειρά προϋποθέσεων προκειμένου να δοθεί το «πράσινο φως» για την υπογραφή της Συμφωνίας. Πράγματι τις επόμενες ημέρες, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε μια νομικά δεσμευτική ερμηνευτική δήλωση της Συμφωνίας (την οποία αποδέχθηκε η κυβέρνηση του Καναδά) που αποσαφηνίζει επαρκώς ευαίσθητα θέματα σχετικά με:
 - την προστασία των δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών καθώς και το δικαίωμα επανεθνικοποίησης ιδιωτικοποιημένων σχετικών επιχειρήσεων (π.χ. υπηρεσίες ύδρευσης)
 - τη διατήρηση των υψηλών προδιαγραφών για την προστασία του καταναλωτή και του περιβάλλοντος καθώς και την εφαρμογή των πιο ισχυρών περιβαλλοντικών δεσμεύσεων που εκπορεύονται από διεθνείς συμφωνίες (συμφωνία Παρισιού)
 - την επίλυση διαφορών επενδυτή-κράτους, για τις οποίες υπάρχει προτροπή να επιλύονται στα εθνικά δικαστήρια, ενώ ο νέος δικαστικός θεσμός στο πλαίσιο της Συμφωνίας θα αποτελείται αποκλειστικά από μόνιμους δικαστές, ώστε να διασφαλίζεται η ανεξαρτησία τους

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ,
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

- την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζομένων σύμφωνα και με τα πρότυπα της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας και με πλήρη εφαρμογή της κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας
- Σε νέο Άτυπο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων (18/10/16) επιβεβαιώθηκε ότι η παραπάνω δήλωση είναι ικανοποιητική αλλά η Συνθήκη παραπέμφθηκε προς οριστική έγκριση στη Σύνοδο Κορυφής (20-21 Οκτωβρίου). Ούτε εκεί υπήρξε τελική απόφαση, λόγω των αντιρρήσεων του Βελγίου. Τελικά αυτές ξεπεράστηκαν και η Συμφωνία υπογράφηκε στις 30 Οκτωβρίου 2016.

Μεικτή συμφωνία – προσωρινή εφαρμογή

- Αρχικά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστήριζε ότι πρόκειται για μια συμφωνία που εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης και άρα απαιτείται μόνο η έγκριση των αρμοδίων κοινοτικών οργάνων. Λόγω των έντονων αντιδράσεων των κρατών-μελών, η Επιτροπή αποφάσισε να προτείνει την CETA ως μεικτή συμφωνία, κάτι που απαιτεί επικύρωση τόσο από τα κοινοτικά όσο και από τα εθνικά αρμόδια όργανα.
- Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή απέστειλε προς τα κράτη-μέλη προτάσεις για την υπογραφή, προσωρινή εφαρμογή και ολοκλήρωση της Συμφωνίας. Η προσωρινή εφαρμογή σημαίνει ότι η Συμφωνία θα ισχύει όσο θα «τρέχουν» οι διαδικασίες επικύρωσης, μέχρι είτε την οριστική έγκριση είτε την απόρριψη έστω και από ένα εθνικό κοινοβούλιο.
- Αρχικά η Επιτροπή είχε προτείνει την προσωρινή εφαρμογή του συνόλου της CETA. Στη συνέχεια τροποποίησε την πρόταση της και πρότεινε την εξαίρεση από την προσωρινή εφαρμογή των Τμημάτων Προστασίας Επενδύσεων και Επίλυσης Επενδυτικών Διαφορών μεταξύ επενδυτών-κρατών. Τελικά, το Άτυπο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων (18/10) αποφάσισε εξαιρετικά περιορισμένη ισχύ της προσωρινής εφαρμογής, μόνο στα τμήματα της Συμφωνίας που εμπίπτουν αναμφισβήτητα στο εύρος των αρμοδιοτήτων της Ε.Ε.
- Η Ελλάδα από την αρχή υποστήριξε τον μεικτό χαρακτήρα της Συμφωνίας, ο οποίος θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται στις αποφάσεις του Συμβουλίου. Έχουμε ταχθεί κατά μίας ευρείας προσωρινής εφαρμογής, δηλώνοντας την προτίμησή μας στο να περιοριστεί η προσωρινή εφαρμογή στις περιοχές που είναι αδιαμφισβήτητα αποκλειστικής αρμοδιότητας της Ένωσης. Κατά συνέπεια είμαστε απόλυτα ικανοποιημένοι από τις τελικές αποφάσεις.

Βασικές Προβλέψεις της CETA

- **Βασικός στόχος** της CETA είναι το άνοιγμα των αγορών, μέσω του οποίου αναμένεται να επωφεληθούν οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις στις οποίες η Συμφωνία εξασφαλίζει την καλύτερη δυνατή μεταχείριση που έχει προσφέρει ως τώρα ο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ,
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Καναδάς. Παράλληλα η εφαρμογή της Συμφωνίας αναμένεται να συμβάλλει στην ανάπτυξη και στη δημιουργία θέσεων εργασίας.

- **Πρότυπα:** Προβλέπεται ότι η CETA δεν θα αλλάξει τα ευρωπαϊκά πρότυπα σε ότι αφορά στα θέματα της διατροφικής ασφάλειας, της ασφάλειας προϊόντων, της προστασία των καταναλωτών, της υγείας, και των κοινωνικών και εργασιακών δικαιωμάτων.
- **Εμπόριο Αγαθών:** Η CETA προβλέπει εξάλειψη ή μείωση δασμών σε σημαντικό βαθμό. Συγκεκριμένα, το πακέτο των δασμών της CETA είναι φιλόδοξο και προβλέπει κατάργηση του 98,6% των καναδικών δασμολογικών γραμμών και του 98,7% των Ευρωπαϊκών. Η Συμφωνία δεν θέτει σε αμφισβήτηση τις ρυθμίσεις της ΚΑΠ. Εξαιρέσεις προβλέπονται για κάποιες γραμμές επιβατικών αυτοκινήτων, κρέας πουλερικών, αυγά και προϊόντα αυγού, τα οποία δεν θα απελευθερωθούν για λόγους αμοιβαιότητας.
- **Κρατικές Προμήθειες:** Η CETA προβλέπει αναφορικά με τους δημόσιους διαγωνισμούς το μεγαλύτερο άνοιγμα που έχει παραχωρήσει ο Καναδάς στους εμπορικούς του εταίρους. Οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις θα μπορούν να υποβάλουν προσφορές για παροχή αγαθών και υπηρεσιών όχι μόνο σε ομοσπονδιακό επίπεδο αλλά και σε καναδικούς δήμους και επαρχίες.
- **Αειφόρος Ανάπτυξη:** Μέσω της CETA, η ΕΕ και ο Καναδάς επιβεβαίωσαν την δέσμευσή τους ότι το εμπόριο και οι επενδύσεις θα πρέπει να προωθούν και όχι να εμποδίζουν την προστασία του περιβάλλοντος και τα εργασιακά δικαιώματα.
- **Τομέας Υπηρεσιών:** Τα αποτελέσματα είναι άκρως ικανοποιητικά για τα ελληνικά συμφέροντα, δεδομένου ότι έγινε αποδεκτή η εισαγωγή της «ελληνικής ρήτρας» στις ναυτιλιακές μεταφορές και παραχωρήθηκε πρόσβαση σε σημαντικά λιμάνια για τις υπηρεσίες τροφοδοσίας (feeding services). Παρά τις πιέσεις που δέχονταν από την καναδική πλευρά, η Ε.Ε. διατήρησε το υψηλό επίπεδο προστασίας των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας (public utilities) για κάθε μελλοντική ρύθμιση και ειδικότερα την εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής της Συμφωνίας για τη συλλογή, τον καθαρισμό και τη διανομή του νερού. Επίσης, εξασφαλίζεται το δικαίωμα των κρατών-μελών να διατηρούν κρατικά μονοπώλια για ορισμένους τομείς καθώς και το δικαίωμα να ορίζουν κάποιες υπηρεσίες ως καθολικές (όπως οι τηλεπικοινωνίες και τα ταχυδρομεία) ή δημόσιες.

Προστασία Γεωγραφικών Ενδείξεων

1. Η αρχική διαπραγματευτική εντολή προέβλεπε ότι η CETA, θα περιλαμβάνει διατάξεις με τις οποίες θα αναγνωρίζονται αποτελεσματικά οι ευρωπαϊκές ΓΕ (συμπεριλαμβανομένης της Φέτας) και θα προστατεύονται ex officio, με σταδιακή εξάλειψη της σημερινής κακής χρήσης των ΓΕ στον Καναδά.
2. Κυριότερο πρόβλημα κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων για την ελληνική

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ,
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

πλευρά αποτέλεσε το γεγονός ότι η ονομασία «Φέτα» αντιμετωπιζόταν στον Καναδά ως κοινή ονομασία (generic) και δεν θα μπορούσε να προστατευτεί.

3. Κατόπιν διαπραγματεύσεων, οι δυο πλευρές κατέληξαν σε συμφωνία σύμφωνα με την οποία:
 - α) Από τις υφιστάμενες συσκευασίες θα αφαιρεθούν σύμβολα, εικόνες και ονομασίες που παραπέμπουν στην Ελλάδα
 - β) Θα υπάρχει σαφής επισήμανση στα προϊόντα αυτά ότι έχουν παραχθεί στον Καναδά (ευδιάκριτη και ευανάγνωστη αναγραφή της φράσης “made in Canada”)
 - γ) Όλοι οι νέοι παραγωγοί Καναδικού λευκού τυριού θα πρέπει, επιπροσθέτως των ανωτέρω, να αναγράφουν σε εμφανές σημείο “feta-style cheese” ή “feta imitation cheese”, ενώ για τους παλιούς παραγωγούς να ισχύει ρήτρα κεκτημένων δικαιωμάτων, υπό την προϋπόθεση τήρησης των δύο προαναφερθέντων σημείων.
 - δ) Σε περίπτωση παραβίασης των παραπάνω περιορισμών θα παρεμβαίνει αυτεπαγγέλτως το Υπουργείο Εμπορίου του Καναδά και θα συμμορφώνει τους παραβάτες χωρίς να απαιτείται (πολυδάπανη) δικαστική συνδρομή.
4. Οι παραπάνω προβλέψεις που έλαβε προηγούμενη Ελληνική κυβέρνηση κρίθηκαν ανεπαρκείς από τη σημερινή. Μετά από πολύμηνες διαπραγματεύσεις, σε διμερή συνάντηση του Υπουργού Οικονομίας με την Επίτροπο Μάλστρομ (22/9/16) συμφωνήθηκε κείμενο δήλωσης της Επιτροπής, με την οποία η Επιτροπή δεσμεύεται εντός 5ετίας να κάνει χρήση των απαραίτητων μηχανισμών, ώστε όλες οι ευρωπαϊκές Γεωγραφικές Ενδείξεις, συμπεριλαμβανομένης της φέτας, να απολαμβάνουν το ίδιο επίπεδο προστασίας στον Καναδά.

Επενδύσεις

- Το Κεφάλαιο Επενδύσεων και ειδικότερα η συμπερίληψη διατάξεων προστασίας επενδύσεων και μηχανισμού επίλυσης διαφορών κράτους-επενδυτή, εντάχθηκε στις διαπραγματεύσεις με τροποποίηση της διαπραγματευτικής εντολής, τον Ιούλιο 2011.
- Στο πλαίσιο της νομικής επεξεργασίας της Συμφωνίας (ολοκληρώθηκε Φεβρουάριο 2016), υπήρξαν σημαντικές τροποποιήσεις, οι οποίες ενέταξαν στο κείμενο της CETA τη «νέα προσέγγιση» της ΕΕ για τις επενδύσεις, όπως διαμορφώθηκε μετά τις έντονες αντιδράσεις σχετικά με την συμπερίληψη στη Συμφωνία ΤΤΙΡ αντίστοιχου κεφαλαίου. Τα βασικότερα σημεία:
 1. Συμπεριλαμβάνεται για πρώτη φορά ξεχωριστό άρθρο για το δικαίωμα του κράτους να νομοθετεί προς επίτευξη στόχων δημόσιας πολιτικής, σε όλα τα επίπεδα της κυβέρνησης. Παράλληλα ρητά αναφέρεται ότι οι κυβερνήσεις δύναται να τροποποιούν τη νομοθεσία τους με τρόπο που ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά την προσδοκία κέρδους ενός επενδυτή. Τέλος,

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ,
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

προβλέπεται ότι οι ευρωπαϊκοί νόμοι για τις κρατικές ενισχύσεις δεν συνιστούν παραβίαση των προτύπων προστασίας των επενδύσεων.

2. Εισάγονται συγκεκριμένες και στενής ερμηνείας διατάξεις σχετικά με τις βασικές αρχές προστασίας των επενδύσεων όπως: δίκαιη και ισότιμη μεταχείριση, έμμεση απαλλοτρίωση, και εύλογες προσδοκίες.
3. Η προστασία των επενδύσεων δεν καλύπτει τις λεγόμενες “shell” ή “mailbox” εταιρείες. Προκειμένου να θεωρείται κάποιος ως επενδυτής θα πρέπει να διατηρεί πραγματική επιχειρηματική δραστηριότητα στο έδαφος ενός από τα συμβαλλόμενα μέρη.
4. Δεν επιτρέπει στους επενδυτές να εισάγουν και να επικαλούνται κατά την διαδικασία επίλυσης διαφορών, διατάξεις από άλλες συμφωνίες (πχ. από συμφωνίες των κρατών μελών της ΕΕ), τις οποίες θεωρούν περισσότερο ευνοϊκές για τα συμφέροντα τους.
5. Εγκαθιδρύεται ένα νέο σύστημα επίλυσης διαφορών μεταξύ κράτους και επενδυτών, το λεγόμενο Δικαστικό Επενδυτικό Σύστημα (Investment Court System). Το εν λόγω σύστημα θα αντικαταστήσει τον μέχρι τώρα προβλεπόμενο μηχανισμό επίλυσης διαφορών κράτους-επενδυτή (ISDS), μέσω της εγκαθίδρυσης ενός διαιτητικού δικαστηρίου, το οποίο δεν θα συγκαλείται σε ad hoc βάση όπως το ISDS (όπου τα μέλη του δικαστηρίου ορίζονται ανά περίπτωση από τον επενδυτή και το ενδιαφερόμενο κράτος), αλλά θα αποτελείται από μέλη που θα έχουν προεπιλεγεί από τα μέρη της Συμφωνίας, επί τη βάση υψηλών επαγγελματικών και δεοντολογικών προσόντων, ώστε να αποφεύγονται οι συγκρούσεις συμφερόντων. Παράλληλα προβλέπεται η σύσταση Εφετικού Δικαστηρίου, προκειμένου να ελέγχεται η νομική ορθότητα των αποφάσεων του Δικαστηρίου.
6. Συμπεριλαμβάνεται Παράρτημα, σύμφωνα με το οποίο εξαιρείται από τις διατάξεις για την προστασία των επενδύσεων η αναδιάρθρωση του χρέους εάν είναι προϊόν διαπραγμάτευσης. Το κείμενο είναι έτσι διαμορφωμένο ώστε να καλύπτεται η ελληνική περίπτωση.